

การพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

DEVELOPMENT OF A PUBLIC MIND SCALE FOR UNDERGRADUATE STUDENTS

นางสาวสายถวิล แซ่อั่ว *

Saitawin Saehum

รศ.ดร.วรรณิ แกมเกตุ **

Assoc. Prof. Wannee Kaemkate, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต 2) เปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนักศึกษาที่มีเพศ อายุ ชั้นปี ภูมิลำเนา สาขาวิชา รายรับในแต่ละเดือน ชมรมที่สังกัด แตกต่างกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต และ 3) สร้างเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ตัวอย่างการวิจัย คือ นักศึกษาปริญญาบัณฑิต จำนวน 900 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยายและสถิติเชิงอ้างอิง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) แบบวัดที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบวัดจิตสาธารณะชนิดสถานการณ์สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ซึ่งมี 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ การช่วยเหลือส่วนรวม การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเคารพสิทธิของส่วนรวม และการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม แบบวัดมีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC = 0.6 - 1.00) และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (0.33 - 0.55) แบบวัดมีความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูง โดยมีค่าความเที่ยงของแบบวัดด้านการช่วยเหลือส่วนรวม การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเคารพสิทธิของส่วนรวม และการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม เท่ากับ 0.76, 0.76, 0.78 และ 0.79 ตามลำดับ มีความตรงเชิงโครงสร้างที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองพบว่า โมเดลการวัดจิตสาธารณะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 65.86$, $df = 54$, $p = 0.13$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $RMR = 0.01$, $RMSEA = 0.02$) 2) ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาหญิงมีระดับจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาชาย จำแนกตามอายุ พบว่า นักศึกษาที่มีอายุ 23 ปี 22 ปี และ 20 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่มีอายุ 21 ปี จำแนกตามชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 5 และ ชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน พบว่า นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำแนกตามกลุ่มที่เป็นสมาชิกชมรม พบว่า นักศึกษาที่เป็นสมาชิกชมรมศิลปะและดนตรี มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่เป็นสมาชิกชมรมวิชาการ และนักศึกษาที่ไม่มีชมรมสังกัด จำแนกตามกลุ่มที่มีรายรับในแต่ละเดือน พบว่า นักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือนไม่เกิน 15,000 บาท มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือนมากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า นักศึกษาในแต่ละภูมิลำเนา มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต เป็นเกณฑ์แบบที่ปกติ (normalized T-score) โดยแบ่งเป็นรายองค์ประกอบ ดังนี้ การ

ช่วยเหลือส่วนรวม มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 15 - 49 มีคะแนนที่ปกติระหว่าง T17.39 - T82.61 การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 16 - 36 มีคะแนนที่ปกติระหว่าง T21.55 - T66.72 การเคารพสิทธิของส่วนรวม มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 19 - 48 มีคะแนนที่ปกติระหว่าง T17.39 - T68.81 และ การดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 17 - 40 มีคะแนนที่ปกติระหว่าง T20.65 - T67.13

* นิสิตมหาวิทยาลัยสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: saitawin.s@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชา; วิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: wannee.k@gmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop and validate a public mind scale for undergraduate students, 2) compare the public mind among undergraduate students with different backgrounds in terms of gender, age, year, home of origin, field of study, monthly income and club, and 3) develop the public mind scale criteria for undergraduate students. The sample consisted of 900 undergraduate students. Data analysis was conducted by using descriptive statistics and inferential statistics. The research findings were as follows: 1) The public mind scale was a situational test with indicators comprising 4 factors: volunteering in public sector, social responsibility, respect public rights and preserve public property. The public mind scale had content validity of IOC = 0.60 – 1.00 and acceptable discrimination indexes of 0.33 - 0.55. The overall reliability was 0.92. The reliability coefficients of the four subscales were 0.76, 0.76, 0.78 and 0.79, respectively. The result from the confirmatory factor analysis suggested that all models were empirically fit (chi-square= 65.86, df = 54, p = 0.13, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, RMR = 0.01, RMSEA = 0.02). 2) The comparisons of the public mind among the undergraduate students found that females had a higher public mind than males; students aged 20, 22 and 23 years old had a higher public mind than those aged 21 years old; 2nd and 5th year students had a higher public mind than 4th year students. Students from Science, Humanities and Social Sciences fields had a higher public mind than Health science. Students attending arts and music clubs had a higher public mind than those attending academic clubs and those who are not members of any clubs. Students with income lower than 15,000 Baht had a higher public mind than those with incomes over 15,000 Baht. However, the home of origin of undergraduate students did not impact their public mind. 3) The criteria of the public mind

scale for undergraduate students were developed using the normalized T-score. The volunteering in public sector subscale had a raw score between 15-49 (T17.39 - T82.61), the social responsibility subscale had a raw score between 16-36 (T21.55 - T66.72), the respect public rights subscale had a raw score between 19-48 (T17.39-T68.81), and the preserve public property subscale had a raw score between 17 - 40 (T20.65 - T67.13).

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบวัด/ แบบวัดจิตสาธารณะ/ นักศึกษาปริญญาบัณฑิต

KEYWORDS: DEVELOPMENT OF SCALE/ PUBLIC MIND SCALE/ UNDERGRADUATE STUDENTS

บทนำ

จิตสาธารณะ (Public Mind) ในประเทศไทยเริ่มกล่าวถึงในช่วงหลังพุทธศักราช 2500 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่มีบทบาทหรือเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 (วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติเจริญ, 2544) คำว่า จิตสาธารณะ ประกอบด้วยคำว่า จิต กับ สาธารณะ จิต หมายถึง ใจ หรือสิ่งที่ทำหน้าที่คิด นึก และรู้ สาธารณะ หมายถึง ทั่วไป เพื่อประชาชนทั่วไป ดังนั้น จิตสาธารณะ หมายถึง สำนึกหรือความคิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่สังคม หรือคนทั่วไป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำของบุคคล ที่มีความปรารถนาและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการดูแลเอาใจใส่ และมีส่วนร่วมในการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (สือพลัง, 2545; นันทวัฒน์ ชุนชี, 2546; โกศล มีความดี, 2547; มุทิตา หวังคิด, 2547; ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินน์ และทัศนาก ทอภักดี, 2547; อรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ์ และอุษา ศรีจินดารัตน์, 2549; ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550)

การปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง ส่งผลให้นักศึกษายุคใหม่จะต้องมีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้ โดยแต่ละมหาวิทยาลัยจะต้องมีการกำหนดให้กิจการนักศึกษา มีการจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ รวมทั้งการบริการและสวัสดิการที่จำเป็นบางประการ ซึ่งหนึ่งในภารกิจของกิจการนักศึกษา คือ เพื่อส่งเสริมพัฒนานักศึกษาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ นั่นคือ กิจกรรมอาสาพัฒนาบำเพ็ญประโยชน์ จิตอาสา (สำนักงานมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมหรือจิตสาธารณะนั้นจะต้องมีอยู่ในกิจกรรมที่ทุกมหาวิทยาลัยจะต้องมีการเสริมสร้างให้นักศึกษามีความตระหนักในเรื่องเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการตั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตทั้งหมด 9 ข้อ โดยข้อที่ 8 ได้กล่าวถึง การมีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ คือ การมีจิตสำนึกห่วงใยต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสมบัติ มีจิตอาสา ไม่ดูดาย มุ่งทำประโยชน์ให้สังคม (สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559) โดยนิสิตทุกคนไม่ว่าจะเป็นปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอกจะต้องผ่านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นี้ และจากการศึกษางานวิจัยพบว่า กลุ่มคนที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด คือ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา (ญัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์, 2550) โดยจากการศึกษาพบว่าตัวแปรภูมิหลัง ได้แก่ กลุ่มเพศ เป็นตัวแปรภูมิหลังที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับนักศึกษา นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่าลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ เช่น เพศ ความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสาร

ต่างกัน เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน อายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม รวมทั้งสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งหมายถึง อาชีพ รายได้และสถานภาพทางสังคมของบุคคล มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารเพราะแต่ละคนมีวัฒนธรรมประสบการณ์ ทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2538) ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยทางด้านภูมิหลังหรือด้านประชากรศาสตร์มีส่วนในการส่งผลต่อระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตได้เช่นกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยมีองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะตามแนวคิดของประยูร ปยุตโต (2531), เสาวนีย์ เสนาสุ (2532), วันพนิญ วาสิกะสิน (2534), อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล (2540), กรมวิชาการ (2542), ยุทธนา วรณปิติ (2542), ลัดดาวลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547), อนุศักดิ์ จินดา (2548), เกษภา หนูรุ่น (2551), ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552), เรียม นมรักษ์ (2552), สุวรรณ ชันติ (2557), อนุพนธ์ คำปัน และคณะ (2558), อังคณา อ่อนธานี (2558), Rushton, Crisjohn and Fekken (1981), Pavenkov, Pavenkov and Rubtcova (2015) ดังนี้ 1) การช่วยเหลือส่วนรวม 2) การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 3) การเคารพสิทธิของส่วนรวม 4) การดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม และสนใจศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษาที่มีเพศ อายุ ชั้นปี ภูมิลำเนา สาขาวิชา รายรับในแต่ละเดือน ชมรมที่สังกัดต่างกัน จะมีระดับจิตสาธารณะแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรงจึงใช้การวัดทางอ้อม (สมพร สุทัศนีย์, 2544; ญัฐภรณ์ หลาวทอง, 2546)

การวัดทางจิตวิทยาและการศึกษามีธรรมชาติที่สำคัญ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) คือ เป็นการวัดหรือสังเกตทางอ้อม (Indirect observation) ที่ต้องอาศัยสิ่งเร้าหรือตัวกระตุ้น ซึ่งอาจใช้ข้อความถามหรือข้อสอบ เพื่อให้บุคคลสนองตอบออกมาเป็นข้อเขียนหรือคำพูดหรือพฤติกรรมที่สังเกตได้สำหรับนำไปแปลความหมายถึงสิ่งที่มุ่งวัดนั้น การพัฒนาแบบวัดทางจิตวิทยา ประกอบไปด้วย การสร้างแบบวัดทางจิตวิทยา, ขั้นตอนการสร้างแบบวัดทางจิตวิทยา และการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดสำหรับการสร้างแบบวัดนั้นควรให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และกลุ่มบุคคลผู้รับการทดสอบ (สมพร สุทัศนีย์, 2545)

การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดนั้นคุณสมบัติที่สำคัญของเครื่องมือที่มีคุณภาพในการวัด คือ ความตรง (validity) และความเที่ยง (reliability) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) และ (Cohen & Swerdlik, 2010) ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะในรูปแบบของแบบวัดเชิงสถานการณ์ (situation scale) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของพฤติกรรม (Motowidlo, Dunnette & Carter, 1990) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีที่สุดในการทำนายพฤติกรรมในอนาคต (Wernimont & Campbell, 1968) ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามสถานการณ์ที่กำหนดให้จะเลือกคำตอบใดก็ได้ไม่มีถูกหรือผิด (Borman, Brantley & Hanson, 2014) สถานการณ์ที่ดีเป็นสิ่งที่ท้าทาย (เช่น ยาก) มีรายละเอียดที่เพียงพอที่จะช่วยให้สามารถเลือกวิธีที่ถูกต้องในการตอบสนองต่อสถานการณ์ มีความกระชับได้ใจความ ส่วนเอมอร์ จังศิริพรกรณ์ (2550) กล่าวว่า การสร้างหรือจำลองสถานการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้บุคคลแสดงความรู้สึกว่าตนเองจะกระทำหรือมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสถานการณ์ที่กำหนด

การพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตนี้จะทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักศึกษาไทยในระดับปริญญาบัณฑิต เพื่อใช้เพิ่มประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบวัดเชิงสถานการณ์ เป็นเครื่องมือทั้งในการวัดและการประเมินข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง พร้อมทั้งได้แบบวัดที่เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษาไทยซึ่งอาจจะทำให้ผลวิจัยต่าง ๆ ที่เก็บข้อมูลด้วยแบบวัดเชิงสถานการณ์มีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนักศึกษาที่มีเพศ อายุ ชั้นปี ภูมิสำเนา สาขาวิชา รายรับในแต่ละเดือน ชมรมที่สังกัด แตกต่างกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต
3. เพื่อสร้างเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ 1) การช่วยเหลือส่วนรวม 2) การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 3) การเคารพสิทธิของส่วนรวม และ 4) การดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม แบบวัดจิตสาธารณะที่พัฒนามีลักษณะข้อคำถามเชิงสถานการณ์และคำตอบ 4 ตัวเลือก

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

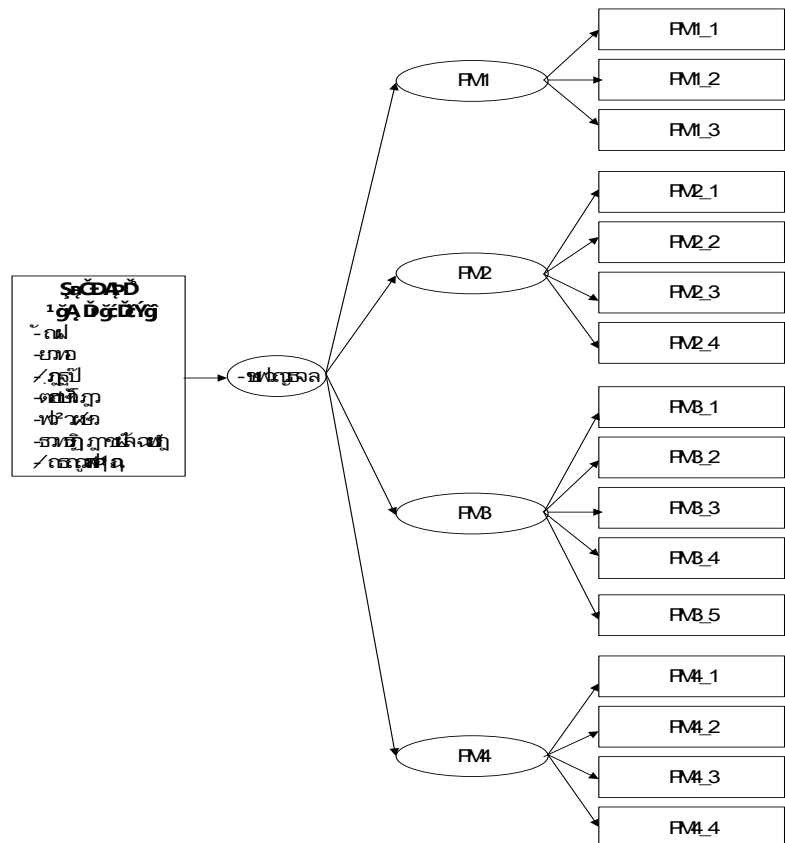
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต รวมทั้งจะต้องมีการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ก่อนนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (วรรณิ์ แกมเกตุ, 2545) แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ และจำนวน 16 พฤติกรรมบ่งชี้ คือ 1) การช่วยเหลือส่วนรวม (PM1) ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ มีความอดทนที่จะช่วยเหลืองานของส่วนรวมด้วยความเต็มใจ (PM1_1), เสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญาให้กับส่วนรวม (PM1_2) และให้ความร่วมมือกับส่วนรวมโดยไม่ต้องร้องขอ (PM1_3) 2) การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (PM2) ประกอบด้วย 4 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ทำงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อส่วนรวมให้สำเร็จ (PM2_1), ทำสิ่งที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม (PM2_2), มุ่งมั่นและตั้งใจในการแก้ปัญหาส่วนรวม (PM2_3) และเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (PM2_4) 3) การเคารพสิทธิของส่วนรวม (PM3) ประกอบด้วย 5 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ปฏิบัติตามระเบียบของส่วนรวม (PM3_1), เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (PM3_2), ปกป้องสิทธิของตนเองและไม่ล่วงล้ำความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น (PM3_3), ตรงต่อเวลาและให้โอกาสกับผู้อื่น (PM3_4), และไม่กระทำการสิ่งที่จะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนวุ่นวายใจ (PM3_5) 4) การดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม (PM4) ประกอบด้วย 4 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ ใช้และดูแลของส่วนรวมอย่างระมัดระวัง (PM4_1), ใช้เหตุผลตัดสินและใช้ของส่วนรวมตามความจำเป็น (PM4_2), วางแผนและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบการใช้ของส่วนรวม (PM4_3), และสวดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวม (PM4_4)

จากกรอบแนวคิดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ผู้วิจัยสามารถแสดงความสัมพันธ์พฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ รวมทั้งลักษณะทางประชากรศาสตร์ ดังได้แสดงรายละเอียดในภาพ 1

หมายเหตุ :

- การช่วยเหลือส่วนรวม (PM1)
- มีความเอื้อเฟื้อที่จะช่วยเหลืองานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ (PM1_1)
- เสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญาให้กับส่วนรวม (PM1_2)
- ให้ความร่วมมือกับส่วนรวมโดยไม่ต้องร้องขอ (PM1_3)
- การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (PM2)
- ทำงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อส่วนรวมให้สำเร็จ (PM2_1)
- ทำสิ่งที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม (PM2_2)
- มุ่งมั่นและตั้งใจในการแก้ปัญหาส่วนรวม (PM2_3)
- เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (PM2_4)
- การเคารพสิทธิของส่วนรวม (PM3)
- ปฏิบัติตนตามนโยบายของส่วนรวม (PM3_1)
- เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (PM3_2)
- ปกป้องสิทธิของตนเองและไม่กล่าวหาว่าเป็นส่วนตัวของผู้อื่น (PM3_3)
- ตระหนักและให้ออกสกับผู้อื่น (PM3_4)
- ไม่กระทำการที่จะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนจนเกินไป (PM3_5)
- การดูแลรักษาของส่วนรวม (PM4)
- ใช้และดูแลของส่วนรวมอย่างระมัดระวัง (PM4_1)
- ใช้เหตุผลตัดสินและใช้ของส่วนรวมตามความจำเป็น (PM4_2)
- วางแผนและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อประกอบการใช้ของส่วนรวม (PM4_3)
- สอดส่องดูแลสถานะสมบัติของส่วนรวม (PM4_4)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต เปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนักศึกษาที่มีเพศ อายุ ชั้นปี ภูมิภาค สาขาวิชา รายรับในแต่ละเดือน ชมรมที่สังกัด แตกต่างกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต รวมทั้งเพื่อสร้างเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยแบบวัดที่พัฒนาขึ้นแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบวัด ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ชั้นปี ภูมิภาค สาขาวิชา รายรับในแต่ละเดือน ชมรมที่สังกัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และเติมคำตอบ 2) แบบวัดจิตสาธารณะของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต มีลักษณะเป็นข้อคำถามเชิงสถานการณ์ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้ และพัฒนาตัวเลือกของแบบวัดจากการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์เกอร์ในขั้นที่ 1-4 โดยจะให้คะแนนการตอบตัวเลือกตามขั้นที่ 1-4 ตามลำดับ ซึ่งตัวอย่างที่นำแบบวัดไปใช้ คือ นักศึกษาปริญญาบัณฑิต จำนวน 900 คน โดยอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและค่านวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรจะเป็น 20 ต่อ 1 ส่วนเกณฑ์ขั้นต่ำที่ Hair, Black, Babin and Anderson (2010) เสนอแนะว่า ถ้าเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบแล้ว อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและตัวแปรอย่างต่ำควรจะเป็น 5 ต่อ 1 และเพื่อชดเชยการขาดหายไปของข้อมูลของตัวอย่าง จำนวนตัวอย่างจึงมากกว่าขนาดที่กำหนดไว้ ซึ่งมีเพศชายทั้งสิ้น 400 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 และเพศหญิงทั้งสิ้น 500 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60

ขั้นตอนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบวัดจิตสาธารณะตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้องเกี่ยวกับจิตสาธารณะ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ องค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ในส่วนขององค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณา คือ พฤติกรรมบ่งชี้แต่ละตัวจะต้องมีค่าเฉลี่ย (mean) ตั้งแต่ 3.00 ($\bar{X} \geq 3.00$) และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 % (C.V. $\leq 20\%$) และนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขปรับปรุงทางด้านการใช้ภาษาและเพิ่มเติมพฤติกรรมบ่งชี้ในการพิจารณาและผ่านการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น 16 พฤติกรรมบ่งชี้ ครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ การช่วยเหลือส่วนรวม การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเคารพสิทธิของส่วนรวม และการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม โดยองค์ประกอบหลักในแต่ละด้านมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ 1) การช่วยเหลือส่วนรวม มีจำนวน 3 พฤติกรรมบ่งชี้ 2) การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีจำนวน 4 พฤติกรรมบ่งชี้ 3) การเคารพสิทธิของส่วนรวม มีจำนวน 5 พฤติกรรมบ่งชี้ 4) การดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม มีจำนวน 4 พฤติกรรมบ่งชี้

ขั้นที่ 2 สร้างข้อคำถามเชิงสถานการณ์ของจิตสาธารณะ จำนวน 48 ข้อ และสร้างตัวเลือกของแบบวัดจากการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์กในขั้นที่ 1-4 โดยจะให้คะแนนการตอบตัวเลือกตามขั้นที่ 1-4 ตามลำดับ จากนั้นนำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถาม

ขั้นที่ 3 นำแบบวัดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยจะตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมบ่งชี้ ครอบคลุมของคำถาม และความถูกต้องชัดเจนของภาษา จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยาจำนวน 2 ท่าน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Item objective congruence; IOC) ของแบบวัดทั้งฉบับมีค่าอยู่ระหว่าง 0.2 -1.00 และพบว่ามีข้อคำถามจำนวน 8 ข้อที่สถานการณ์และตัวเลือกไม่เหมาะสม คือ ไม่เหมาะสมกับบทบาทของนักศึกษาและบริบทของมหาวิทยาลัย ได้แก่ข้อ 10, 17, 19, 24, 29, 36, 43 และ 48 ดังนั้นผู้วิจัยจึงปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 4 นำแบบวัดไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาปริญญาตรีระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 160 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าอำนาจจำแนก (discrimination) และวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (reliability) จากการหาคุณภาพของแบบวัด พบว่า ข้อคำถามจิตสาธารณะส่วนใหญ่เป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพ ยกเว้นข้อคำถาม ข้อ 10, 17, 19, 24, 29, 36, 43, และ 48 ที่มีคุณภาพของค่าอำนาจจำแนกต่ำ ไม่สามารถจำแนกระหว่างคนที่ได้คะแนนสูงกับคนที่ได้คะแนนต่ำ (มีค่า t เท่ากับ -0.08, 0.46, 0.45, 1.17, -0.63, 1.95, 1.07 และ 0.56, $p > 0.05$) จึงคัดเลือกข้อคำถามจากแบบวัดฉบับทดลองใช้ (try out) 48 ข้อ เหลือ 40 ข้อ

ตัวอย่างเครื่องมือ

นิตาเป็นนักศึกษาชมรมคนทำดี รู้ว่าพรุ่งนี้คณะจะมีการจัดกิจกรรมวันลอยกระทง นิตาจึงตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ หากนักศึกษาเป็นนิคานักศึกษาจะทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. จะรู้สึกผิดถ้าไม่เข้าร่วมกิจกรรม (ขั้นที่ 1)
- ข. ถ้าเข้าร่วมจะได้รับคำชมเชยจากคนรอบข้าง (ขั้นที่ 2)
- ค. พี่ ๆ และเพื่อน ๆ ในชมรมชวนให้เข้าร่วม (ขั้นที่ 3)

ง. คิดว่าเป็นการทำตามหน้าที่ (ขั้นที่ 4)

เกณฑ์การให้คะแนนระดับจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

จากนิยามเหตุผลในการกระทำพฤติกรรมจิตสาธารณะตามทฤษฎีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก มีเกณฑ์คะแนนของจิตสาธารณะ ดังนี้

ตัวเลือก ก. ที่แสดงถึงการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 1 ให้ 1 คะแนน

ตัวเลือก ข. ที่แสดงถึงการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 2 ให้ 2 คะแนน

ตัวเลือก ค. ที่แสดงถึงการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 3 ให้ 3 คะแนน

ตัวเลือก ง. ที่แสดงถึงการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 4 ให้ 4 คะแนน

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของพฤติกรรมบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เมื่อนำมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ พบว่า องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบมีพฤติกรรมบ่งชี้ที่ผ่านเกณฑ์ในการพิจารณารวมทั้งสิ้น 15 พฤติกรรมบ่งชี้ แต่จากผลการคัดเลือกพฤติกรรมบ่งชี้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการเพิ่มเติมพฤติกรรมบ่งชี้จำนวนทั้งหมด 16 พฤติกรรมบ่งชี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ 1) องค์ประกอบการช่วยเหลือส่วนรวม ไม่มีการเพิ่มพฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ไม่มีการเพิ่มพฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบการเคารพสิทธิของส่วนรวม เพิ่มพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 1 พฤติกรรม คือ ไม่กระทำการสิ่งที่จะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนวุ่นวายใจ และองค์ประกอบการดูแลรักษาส่งของส่วนรวม ไม่มีการเพิ่มเติมพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนั้นปรากฏว่ามีพฤติกรรมบ่งชี้ที่ผ่านเกณฑ์ในการพิจารณาและผ่านการแก้ไขปรับปรุงครั้งนี้รวมทั้งสิ้นจำนวน 16 พฤติกรรมบ่งชี้

จากการพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต และนำแบบวัดไปใช้กับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต จำนวน 900 คน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปประเด็นคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดในด้านความตรงเชิงเนื้อหา จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พบว่า

องค์ประกอบจิตสาธารณะ	จำนวนค่า IOC ของข้อคำถาม		
	0.60	0.80	1.00
1. การช่วยเหลือส่วนรวม (ข้อ 1-9)	1 (11.11)	2 (22.22)	6 (66.67)
2. การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (ข้อ 10-18)	1 (11.11)	4 (44.44)	4 (44.44)
3. การเคารพสิทธิของส่วนรวม (ข้อ 19-30)	4 (33.33)	2 (16.67)	6 (50.00)
4. การดูแลรักษาส่งของส่วนรวม (ข้อ 31-40)	1 (9.09)	3 (27.27)	7 (63.64)

คุณภาพความเที่ยงของแบบวัด

ผลการตรวจสอบความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency) ของแบบวัดจิตสาธารณะ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่าแบบวัดจิตสาธารณะมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี แต่มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดค่อนข้างต่ำ (SEM = 5.12) เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงตามองค์ประกอบพบว่า ค่าความเที่ยงองค์ประกอบการช่วยเหลือส่วนรวมเท่ากับ 0.76 (SEM = 2.43) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีค่าความเที่ยงน้อยที่สุด ค่าความเที่ยง

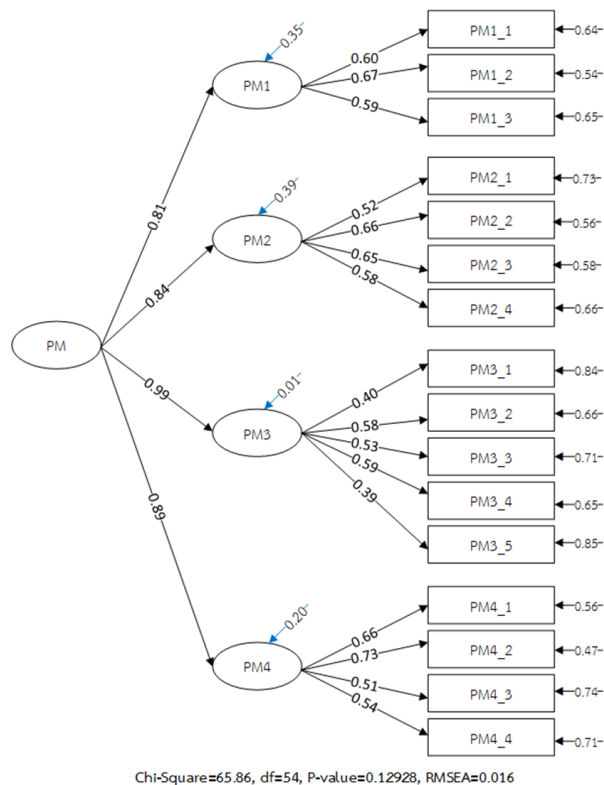
องค์ประกอบมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเคารพสิทธิของส่วนรวมและการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม อยู่ในระดับเกณฑ์ดี โดยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.76 (SEM = 2.35), 0.78 (SEM = 2.85) และ 0.79 (SEM = 1.16)

ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต (PM)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (Chi-square = 65.86, df = 54, P = 0.13, RMSEA = 0.02) มีดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.98 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.02 ดังตาราง 3 และภาพ 2

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

พฤติกรรมบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	สป.คะแนน องค์ประกอบ
	b(SE)	β			
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง					
องค์ประกอบด้านการช่วยเหลือส่วนรวม (PM1)					
PM1_1	0.45	0.60	<--->	0.36	0.26
PM1_2	0.49(0.04)	0.67	13.98	0.46	0.39
PM1_3	0.41(0.03)	0.59	13.03	0.35	0.29
องค์ประกอบด้านการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (PM2)					
PM2_1	0.38	0.52	<--->	0.27	0.15
PM2_2	0.50(0.04)	0.66	12.66	0.44	0.37
PM2_3	0.52(0.04)	0.65	12.99	0.42	0.27
PM2_4	0.43(0.04)	0.58	11.49	0.34	0.26
องค์ประกอบด้านการเคารพสิทธิของส่วนรวม (PM3)					
PM3_1	0.27	0.40	<--->	0.16	0.10
PM3_2	0.46(0.04)	0.58	10.38	0.34	0.18
PM3_3	0.43(0.05)	0.53	9.08	0.29	0.17
PM3_4	0.46(0.05)	0.59	9.46	0.35	0.20
PM3_5	0.26(0.03)	0.39	7.88	0.15	0.10
องค์ประกอบด้านการดูแลรักษาสິงของส่วนรวม (PM4)					
PM4_1	0.54	0.66	<--->	0.44	0.32
PM4_2	0.53(0.03)	0.73	16.10	0.53	0.43
PM4_3	0.37(0.03)	0.51	12.67	0.26	0.17
PM4_4	0.39(0.03)	0.54	12.70	0.29	0.21
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง					
PM1	0.81(0.06)	0.81	13.12	0.65	-
PM2	0.84(0.06)	0.84	13.36	0.71	-
PM3	0.99(0.09)	0.99	10.78	0.99	-
PM4	0.89(0.05)	0.89	16.67	0.80	-
Chi-Square = 65.86	df = 54	p = 0.13			
GFI = 0.99	AGFI = 0.98	RMR = 0.01	RMSEA = 0.02		

ภาพ 2 โมเดลการวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

ส่วนผลการประมาณค่าความตรงเชิงจำแนกและความตรงเชิงคู่เข้า เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ (average variance extracted: ρ_{vc}) พบว่า ในแต่ละองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้น้อยกว่า 0.5 แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ น้อยกว่าร้อยละ 50 นั้นหมายความว่า มีความตรงเชิงคู่อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านความตรงเชิงจำแนกของพฤติกรรมบ่งชี้สามารถพิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบแต่ละด้านของแบบวัดจิตสาธารณะมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีความตรงเชิงจำแนกค่อนข้างต่ำ และสำหรับการประมาณค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (construct reliability : CR) สำหรับองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีค่าสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะระหว่างนิสิตนักศึกษาที่มีเพศ อายุ ชั้นปี ภูมิภาค สาขาวิชา รายรับในแต่ละเดือน ชมรมที่สังกัดที่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาหญิงมีระดับจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาชาย เมื่อพิจารณาจิตสาธารณะในแต่ละองค์ประกอบพบว่า นักศึกษาหญิงมีจิตสาธารณะในองค์ประกอบการช่วยเหลือส่วนรวม การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การเคารพสิทธิของส่วนรวมและการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวมสูงกว่านักศึกษาชาย จำแนกตามอายุพบว่า นักศึกษาที่มีอายุ 23 ปี 22 ปี และ 20 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่มีอายุ 21 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามกลุ่มที่มีชั้นปีพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 5 และ ชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตาม

กลุ่มที่เรียนในสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาที่สังกัดสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิต
 สาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่สังกัดสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักศึกษาที่สังกัด
 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่สังกัดสาขาวิชาสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .05 จำแนกตามกลุ่มที่เป็นสมาชิกชมรม พบว่า นักศึกษาที่เป็นสมาชิกชมรมศิลปะและดนตรี มีค่าเฉลี่ยคะแนน
 จิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่เป็นสมาชิกชมรมวิชาการ และนักศึกษาที่ไม่มีชมรมสังกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 จำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า นักศึกษาในแต่ละภูมิลำเนา มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จำแนก
 ตามกลุ่มที่มีรายรับในแต่ละเดือน พบว่า นักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือนไม่เกิน 5,000 บาท นักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือน
 อยู่ในช่วง 5,001 -10,000 บาท และนักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือนอยู่ในช่วง 10,001 -15,000 บาท มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิต
 สาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือนอยู่ในช่วง 15,001 - 20,000 บาท นักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือนอยู่ในช่วง
 20,001 - 250,000 บาท และนักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือนสูงกว่า 25,001 บาท

ผลการสร้างเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนแบบวัดจิตสาธารณะในการวิจัยครั้งนี้เป็นการแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนน
 มาตรฐานโดยการเอาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของโค้งนั้น ๆ ไปเปรียบเทียบกับตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ของโค้งปกติ (normal
 curve) โดยวิธีนี้ลำดับที่ของคะแนนจะไม่เปลี่ยนแปลงหลังจากปรับโค้งแล้ว แต่ช่วงคะแนนจะเปลี่ยนไป ผลการแปลงคะแนนดิบ
 เป็นเกณฑ์แบบที่ปกติ (normalized T - score) โดยแบ่งเป็นรายองค์ประกอบและภาพรวม มีรายละเอียดดังนี้ การช่วยเหลือ
 ส่วนรวม (PM1) มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 15-49 มีคะแนนที่ปกติระหว่าง T17.39 - T82.61 การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
 (PM2) มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 16-36 มีคะแนนที่ปกติระหว่าง T21.55 - T66.72 การเคารพสิทธิของส่วนรวม (PM3) มีคะแนน
 ดิบอยู่ระหว่าง 19-48 มีคะแนนที่ปกติระหว่าง T17.39 - T68.81 และการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม (PM4) มีคะแนนดิบอยู่
 ระหว่าง 17-40 มีคะแนนที่ปกติระหว่าง T20.65 - T67.13 สำหรับคะแนนของจิตสาธารณะ (PM) มีคะแนนดิบอยู่ระหว่าง 75 -
 160 มีคะแนนที่ปกติระหว่าง T17.39 - T73.70

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาแบบวัดจิตสาธารณะหรือนักศึกษาปริญญาบัณฑิต มีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปราย
 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ คือ (1) การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจิตสาธารณะ (2) ผลการเปรียบเทียบความ
 แตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะจำแนกตามตัวแปรประชากรศาสตร์ และ (3) เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ได้จาก
 แบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของพฤติกรรมบ่งชี้จิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตจาก
 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกันในเรื่องของพฤติกรรมบ่งชี้ทุกรายการ
 เมื่อนำแบบวัดจิตสาธารณะไปตรวจสอบความตรงตามเชิงเนื้อหา โดยมีค่าความตรง (IOC) ระหว่าง 0.20 - 1.00 และผู้วิจัยปรับแก้
 และตัดข้อคำถามบางข้อที่ไม่เหมาะสมกับบทบาทของนักศึกษาและบริบทของมหาวิทยาลัยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
 ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามโดยตัดข้อคำถามออกจำนวน 8 ข้อ เนื่องจากมีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.2 และค่า t ไม่มีนัยสำคัญทาง
 สถิติ ส่วนคุณภาพของแบบวัดจิตสาธารณะด้านเที่ยงนั้นมีค่าสูงมากโดยมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 และเมื่อพิจารณา

ความเที่ยงแยกตามรายองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ พบว่า แต่ละองค์ประกอบมีค่าความเที่ยงมากกว่า 0.7 ศิริชัย กาญจนวาสี (2552) กล่าวว่า ค่าความเที่ยงที่ใช้ได้ของแบบสอบถาม คือ มีค่ามากกว่า 0.5 จะเห็นว่า ความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับถือว่าผ่านเกณฑ์ มีค่าความเที่ยงที่ใช้ได้ และเมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงในรายองค์ประกอบจะเห็นว่า มีค่ามากกว่า 0.7 แต่เมื่อเทียบกับความเที่ยงทั้งฉบับพบว่าลดลง 0.2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนข้อคำถามในรายองค์ประกอบย่อยมีจำนวนน้อย คือ องค์ประกอบละ 9 - 11 ข้อ เมื่อเทียบกับจำนวนข้อคำถามทั้งฉบับที่มีจำนวน 40 ข้อ ทำให้ความแปรปรวนของคะแนนสังเกตได้ต่ำลง ส่งผลให้ค่าความเที่ยงลดต่ำลงเล็กน้อย อาจเนื่องมาจากความยาวของแบบสอบถาม คือ แบบสอบถามที่มีจำนวนข้อคำถามจะมีค่าความเที่ยงสูงกว่าแบบสอบถามที่มีจำนวนข้อน้อย อันเนื่องมาจากการมีจำนวนข้อคำถามจะช่วยเพิ่มความแปรปรวนของคะแนนสังเกตได้ทั้งฉบับ ส่งผลให้ค่าความเที่ยงสูงขึ้น

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้ไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) ที่ได้มีค่าเท่ากับ 1.22 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.0 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเป็น 0.99 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.02 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 อาจเนื่องมาจากการสร้างแบบวัดจิตศาสตรณะพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น การตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและพฤติกรรมบ่งชี้ และการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ทำให้โมเดลที่ได้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบความตรงเชิงกลุ่มเข้า (convergence validity) และความตรงเชิงจำแนก (discriminant validity) ซึ่งผลการตรวจสอบพบว่า มีความตรงรู้เข้าอยู่ในระดับกลาง สำหรับความตรงเชิงจำแนก พบว่า ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบมีค่าสูงกว่าเฉลี่ยของความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้ในองค์ประกอบทุกตัว ดังนั้น จึงเป็นหลักฐานบ่งชี้ว่าอาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับความความตรงเชิงจำแนก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบของแบบวัดจิตศาสตรณะ อาจจะวัดในประเด็นที่คล้ายคลึงกัน เช่น พฤติกรรมที่มีต่อส่วนรวม จึงทำให้แต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง และอาจมาจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 40 ข้อคำถาม แต่ละข้อคำถามรวมทั้งตัวเลือกรวมทั้งตัวเลือกรวมทั้งหมดที่ยาวเกินไป และจากการที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง สังเกตเห็นว่า นักศึกษาบางส่วนเร่งรีบในการตอบแบบวัด นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาบางส่วนตอบแบบวัดตามความปรารถนาของสังคม นั่นคือ การตอบที่ทำให้ตนเองเป็นคนที่มีจิตศาสตรณะสูง ส่วนการสร้างตัวเลือก 4 ตัวเลือกที่ใช้ทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ตัวเลือกอาจมีความคล้ายคลึงกันในแต่ละขั้นของพฤติกรรม

2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับจิตศาสตรณะของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ระดับจิตศาสตรณะของนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต มีข้อค้นพบที่น่าสนใจด้านเพศ พบว่า นักศึกษาหญิงมีระดับจิตศาสตรณะสูงกว่านักศึกษาชาย ทั้งในรายองค์ประกอบและในภาพรวม ด้านอายุ พบว่า นักศึกษานักศึกษาที่มีอายุมากกว่า จะมีระดับจิตศาสตรณะที่สูงกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่า อาจเป็นเพราะคนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คนอายุมากมักจะมีความคิดที่อนุรักษ์นิยม ยึดถือการปฏิบัติระมัดระวัง มองโลกในแง่ร้ายกว่าคนที่อายุน้อย เนื่องมาจากผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2538) ด้านชั้นปี พบว่า ชั้นปีที่สูงขึ้นจะมีระดับจิตศาสตรณะที่สูงกว่าชั้นปีต่ำกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาในชั้นปีที่สูงกว่าจะเข้าศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยเร็วกว่า ทำให้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตศาสตรณะ รวมทั้งได้รับการส่งเสริมในด้านการมีจิตศาสตรณะจากทางมหาวิทยาลัยได้มากกว่านักศึกษาที่มีชั้นปีต่ำกว่า

(ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2538) นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้ได้สัดส่วนนักศึกษาในแต่ละชั้นปีไม่เป็นไปตามจำนวนที่ผู้วิจัยกำหนด ด้านสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของสาขาวิชาต่างกันอาจทำให้การแสดงออกของการมีจิตสาธารณะได้ต่างกัน เช่น สาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มักจะมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ หรือมีวิชาเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมด้านจิตสาธารณะ ด้านชมรมที่สังกัด พบว่า นักศึกษาที่เป็นสมาชิกชมรมทางด้านศิลปะ/ดนตรี มีระดับจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่สังกัดชมรมทางด้านวิชาการและไม่สังกัดชมรมใด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ/ดนตรีในสถาบันอุดมศึกษามีผลให้นักศึกษามีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ซึ่งประสบการณ์จะเป็นพื้นฐานสำคัญของการเกิดความคิด ความรู้ และการกระทำ (Kolb, Boyatzis, & Mainemelis, 2001) ดังนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมมากก็จะทำให้เกิดประสบการณ์ด้านจิตสาธารณะมาก ด้านภูมิฐานะ พบว่า นักศึกษาในแต่ละภูมิฐานะมีค่าเฉลี่ยคะแนนจิตสาธารณะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็นเพราะความเป็นคนไทย จิตสำนึก ค่านิยม วิถีชีวิตที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ เช่น ต้องเป็นคนอ่อนน้อม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ต้องรู้จักเสียสละให้ผู้อื่น (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2555) จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ให้นักศึกษาไม่ว่าจะอยู่ภูมิฐานะหรือภูมิภาคใดๆก็มีระดับจิตสาธารณะที่ไม่แตกต่างกัน ด้านรายรับในแต่ละเดือน พบว่า นักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มีระดับจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่มีรายรับในแต่ละเดือนสูงกว่า 15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า เมื่อรายรับในแต่ละเดือนเพิ่มขึ้นระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาจะค่อยๆลดลง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาในแต่ละกลุ่มที่มีรายรับต่างกัน มีผลให้แต่ละคนมีวัฒนธรรม ประสบการณ์ ทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2538) และอาจเนื่องมาจาก นักศึกษาบางส่วนมีการปกปิดรายรับที่แท้จริง โดยกรอข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะกลัวการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางที่มีขอบ

3. เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

จากการศึกษาครั้งนี้ได้สร้างเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน โดยนำหลักการของการสร้างเกณฑ์ปกติมาใช้แปลผลคะแนนเพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยหาในรูปคะแนนที่ปกติ (normalized T-score) ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดที่สร้างขึ้นครั้งนี้เหมาะที่จะใช้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้เครื่องมือครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มนักศึกษามาจากมหาวิทยาลัยเพียง 3 มหาวิทยาลัยเท่านั้น ดังนั้นเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดจิตสาธารณะในงานวิจัยครั้งนี้ จึงอาจไม่สามารถนำไปใช้แปลความหมายคะแนนของนักศึกษาทั่วไปได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้แบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่ครอบคลุม 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การช่วยเหลือส่วนรวม (2) การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (3) การเคารพสิทธิของส่วนรวม และ (4) การดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม สามารถนำไปใช้วัดจิตสาธารณะของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต เพื่อเป็นการส่งเสริมจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องจิตสาธารณะที่ทุกมหาวิทยาลัยจะต้องได้รับการประเมินจากองค์กรภายนอก

2. แบบวัดจิตสาธารณะและเกณฑ์การแปลผลในการวิจัยครั้งนี้พัฒนาสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต ดังนั้นหากนำแบบวัดนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ควรพิจารณาความเหมาะสมของคำถาม และองค์ประกอบของจิตสาธารณะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ข้อคำถามเชิงสถานการณ์บางข้อมีความยาวเกินไป และอาจมีจำนวนข้อมากเกินไป จะต้องใช้ระยะเวลาในการตอบมากพอสมควร ทำให้ผู้ตอบเกิดความเบื่อหน่ายในการตอบ หรือไม่ตั้งใจทำเท่าที่ควร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความจริงใจในการตอบ และได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ดังนั้นควรมีการวิจัยโดยปรับลดจำนวนข้อคำถามให้น้อยลง ให้เป็นแบบวัดฉบับสั้นนอกจากนี้เพื่อเพิ่มความสะดวกในการทำแบบวัดและการบริหารจัดการ ควรจัดทำแบบวัดจิตสาธารณะแบบออนไลน์ โดยให้ผู้ทำแบบวัดสามารถทราบผลคะแนนได้ทันที เพื่อกระตุ้นความสนใจและเพิ่มความสะดวกแก่ผู้ทำแบบวัด

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดจิตสาธารณะชนิดสถานการณ์ครั้งนี้ พบว่าความตรงเชิงรู้เข้าและความตรงเชิงจำแนกอยู่ในระดับที่ยอมรับได้แต่มีค่าค่อนข้างต่ำ ดังนั้นควรมีวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ประกอบของจิตสาธารณะให้จำแนกระหว่างองค์ประกอบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะมีผลให้ความตรงเชิงรู้เข้าและความตรงเชิงจำแนกสูงขึ้น

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัด เพื่อใช้ในการวัดจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตว่าอยู่ในระดับใด ดังนั้นควรมีการศึกษายิจเพื่อหาวิธีการหรือรูปแบบในการส่งเสริมและปลูกฝังจิตสาธารณะที่เหมาะสมกับบัณฑิตศึกษาในประเทศไทยให้สูงขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- โกศล มีความดี. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). *ปัจจัยลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) สาขาวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: วี พรินท์.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2546). *การประเมินจิตพิสัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เทพเทวี พระ (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2531). *ธรรมานุญชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป จำกัด.
- นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). *การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

มุกิตา หวังคิด. (2547). *การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา) สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). *สำนึกพลเมือง : ความเชื่อว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม*. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้น.

เรียม นมรักษ์. (2552). *การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินนี และทัศนีย์ ทองภักดี. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว ในวันสถาปนาสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ครบรอบ 49 ปี: หน้า 1-16. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วรรณิ์ แกมเกตุ. (2545). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถในการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนชนบท*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ธันวาคม 2545 กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วันทนี วาสีละสิน. (2534). *ธรรมะกับงานสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิภาพันธุ์ ก่อเกียรติเจริญ. (2544). *สรุปสถานการณ์สังคมไทย 2539: มุมมองและข้อเสนอจากเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน*. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมการพัฒนา.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สมพร สุทัศน์ย์, ม. ร. ว. (2545). *การทดสอบทางจิตวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2557). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา ฉบับปีการศึกษา 2557*. กรุงเทพมหานคร.

สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2559). *คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. Retrieved from http://www.academic.chula.ac.th/Curriculum/Diagram_grade/banner.pdf.

สื่อพลัง. (2545). *จิตสำนึกสาธารณะ เส้นทางสู่ประชาสังคม*. วารสารสื่อพลัง 7 (กรกฎาคม – ธันวาคม). หน้า 3-19.

สุวรรณ ขันดี. (2557). *จิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตอำเภออัญบุรี จังหวัดปทุมธานี*. รายงานการวิจัย ปี 2557 กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

เสาวนีย์ เสนาสุ. (2532). *งานอาสาสมัครและกิจกรรมเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์.

อนุชาติ พวงสาละและวีรบูรณ์ วิสารทกุล. (2540). *ประชาสังคม: คำ ความคิดและความหมาย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

อนุพันธ์ คำปัน และคณะ. (2558). *การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 18 (มกราคม - ธันวาคม 2558) หน้า 299-313.

อนุศักดิ์ จินดา. (2548). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา) สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

อรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขามณ และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2549). *การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 104. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อังคณา อ่อนธานี. (2558). การพัฒนาตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี. *รายงานการวิจัย. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.*

เอนอร์ จังศิริพรภรณ์. (2550). *เอกสารประกอบการสอนวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาริชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Borman, W. C., Brantley, L. B. & Hanson, M. A. (2014), Progress Toward Understanding the Structure and Determinants of Job Performance: A focus on task and citizenship performance. *Int J Select Assess*, 22: 422 – 431.

Cohen, R. J. & Swerdlik, M. E. (2009). *Psychological testing and assessment : An introduction to tests and measurement (7th ed)*. Boston: McGraw-Hill Higher Education.

Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis (7th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Kolb, D. A., Boyatzis, R. & Mainemelis, C. (2001). *Experiential learning theory: Previous research and new directions*. Mahwah, NJ: Erlbaum.

Motowidlo, S. J., Dunnette, M. D., & Carter, G. W. (1990). An alternative selection procedure: The low-fidelity simulation. *Journal of Applied Psychology*, 75(6), 640 - 647.

Pavenkov, O., Pavenkov, V., & Rubtcova, M. (2015). The Altruistic Behavior: Characteristic of Future Teachers of Inclusive Education in Russia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 187, 10 - 15.

Rushton, J. P., Chrisjohn, R. D., & Fekken, G. C. (1981). The altruistic personality and the self-report altruism scale. *Personality and Individual Differences*, 2, 293 - 302.

Wernimont, P. F., & Campbell, J. P. (1968). Signs, samples, and criteria. *Journal of Applied Psychology*, 52(5), 372 - 376.